

Sygn. akt I Ca 339/16

POSTANOWIENIE

Dnia 18 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - SSO Jerzy Dymke (spr.)

Sędziowie - SO Grażyna Szymańska-Pasek

SO Monika Strzyżewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Marta Domurad

po rozpoznaniu w dniu 18 listopada 2016 r. w Ostrołęce na rozprawie

sprawy z wniosku S. A.

z udziałem Z. P.

o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek apelacji wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego w Pułtusku z dnia 11 lipca 2016 r., sygn. akt I Ns 395/16

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Pułtusku, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach za instancję apelacyjną.

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 31 maja 2016 r. S. A. wystąpił do Sądu Rejonowego w Pułtusku o stwierdzenie nabycia spadku po bracie M. A. (1), zmarłym w dniu 22 marca 2016 r. w P., gm. P., gdzie ostatnio stale zamieszkiwał. Na rozprawie w dniu 11 lipca 2016 r. wnioskodawca złożył zapewnienie, z którego wynikało, że spadkodawca M. A. (1) był kawalerem, nie miał dzieci, nie sporządził testamentu. Z najbliższych krewnych pozostawił matkę Z. P. (ojciec, E. A., zmarł w 1992 r.), która w dniu rozprawy złożyła przed Sądem Rejonowym w Pułtusku oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza, oraz brata w osobie wnioskodawcy S. A., który w tym samym miejscu i czasie złożył oświadczenie o odrzuceniu spadku. Składający zapewnienie wnioskodawca poinformował ponadto, że ma jedno dziecko, syna A. A., który urodził się w dniu (...). Treść złożonego zapewnienia potwierdziła na rozprawie uczestniczka postępowania Z. P.. Po zamknięciu rozprawy Sąd Rejonowy w Pułtusku postanowieniem z dnia 11 lipca 2016r. sygn. I Ns 395/16, stwierdził, że spadek po M. A. (2) nabyła na podstawie ustawy, z dobrodziejstwem inwentarza, matka Z. P., w całości. W pisemnym uzasadnieniu postanowienia Sąd Rejonowy wskazał, że okoliczności sprawy były bezsporne i nie budziły wątpliwości. Doszło do dziedziczenia ustawowego, stosownie do zasady z art. 926 k.c. Ponieważ wnioskodawca, odrzucając spadek po bracie, został zgodnie z art. 1020 k.c. wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku, to w świetle przedstawionej interpretacji przepisu art. 932 k.c., który miał zastosowanie w tym przypadku, cały spadek nabyła na jego podstawie matka spadkodawcy.

Od powyższego postanowienia wpłynęła apelacja wnioskodawcy, sporządzona przez niego osobiście, w której zaskarżył postanowienie w całości, wnosząc w dorozumianej konkluzji o jego zmianę przez stwierdzenie, że nabył przypadający

mu z mocy ustawy udział w spadku po bracie M. A. (2). Z uzasadnienia apelacji wynikało, że przesłanką żądania było to, iż skarżący wycofuje się ze swojego oświadczenia o odrzuceniu spadku („odwołuje” je) z uwagi na to, że złożył je pod wpływem obietnicy matki, że w zamian zgodzi się ona na określony sposób podzielenia w naturze ziemi spadkowej po ojcu, której to obietnicy jednakże nie dotrzymała.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie w tym znaczeniu, że zaskarżone postanowienie nie mogło ostać się w mocy, a sprawa wymagała ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji. Apelacja w swojej logicznej wymowie oznaczała stanowczy sprzeciw p-ko wydanemu rozstrzygnięciu z uwagi na pominięcie w jego treści skarżącego jako spadkobiercy; tym samym stanowiła środek odwoławczy, który uruchamiał kontrolę instancyjną orzeczenia. W myśl art. 670 i art. 677 par.1 k.p.c., sąd spadku jest zobowiązany z urzędu zbadać, kto jest spadkobiercą i dać temu wyraz w postanowieniu końcowym. Nałożony obowiązek implikuje określone zadania w sferze postępowania, dowodzenia i orzekania. W zaistniałym in concreto obrocie sprawy przed Sądem Rejonowym nie było możliwe jej zakończenie bez udziału w charakterze uczestnika postępowania syna wnioskodawcy, A. A., którego należało wezwać z urzędu w trybie art. 510 par. 2 k.p.c. Zakładając bowiem, jak to uczynił Sąd I instancji, że wnioskodawca skutecznie spadek odrzucił, to w takiej sytuacji udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada jego zstępnemu, stosownie do art. 932 par. 5 k.c. Refleks tego unormowania objawił się wprawdzie w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, ale bez przełożenia efektu na dotychczasowe postępowanie pierwszoinstancyjne. Ponieważ syn wnioskodawcy jest jeszcze niepełnoletni i nie posiada pełnej zdolności do czynności prawnych, to w sprawie powinien być reprezentowany przez przedstawiciela ustawowego, którym – wedle pozyskanych do tej pory informacji - będzie jego matka A. J. (v. wyjaśnienia wnioskodawcy na rozprawie apelacyjnej, k. 35 odw.). Przy ponownym rozpoznawaniu sprawy Sąd I instancji w pierwszej kolejności będzie musiał rozstrzygnąć, czy uchylenie się przez wnioskodawcę od skutków prawnych jego oświadczenia o odrzuceniu spadku po bracie M. A. (1), złożonego w dniu 11 lipca 2016 r. (v. załączone akta sprawy SR w Pułtusk, sygn. I Ns 393/16), podlega zatwierdzeniu, o jakim mowa w art. 1019 par. 3 k.c., o ile, oczywiście, wnioskodawca będzie podtrzymywał stanowisko w tym zakresie, wyinterpretowane z jego twierdzeń. W razie aktualności problemu może on zostać przesądzony w formie postanowienia wstępnego. W zależności od wyniku przyszłe postanowienie spadkowe będzie ostatecznie opiewać – w zakresie udziału przypadającego rodzeństwu spadkodawcy z powodu tego, że ojciec spadkodawcy nie dożył otwarcia spadku - na wnioskodawcę albo na jego syna A., chyba że ten ostatni również spadek odrzuci w prawnie dopuszczalny i skuteczny sposób, bo wówczas w końcowym rozrachunku zaskarżone postanowienie okaże się w swoim obecnym brzmieniu trafne, aczkolwiek z innym uzasadnieniem niż obecne.

Z powyższych, zasadniczych względów Sąd Okręgowy, uznając, że wystąpił stan sprawy oznaczający nierozpoznanie jej istoty w rozumieniu art. 386 par. 4 k.p.c. – postanowił jak w sentencji na mocy przywołanego przepisu w zw. z art. 13 par. 2 oraz art. 108 par.2 k.p.c.

Grażyna Szymańska – Pasek Jerzy Dymke Monika Strzyżewska